

Neus Bonet
Degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya
degana@periodistes.org

FILMOTECA

El gran carnaval, de Billy Wilder

Tot i que sovint associem el nom de Billy Wilder (1906-2002) a la comèdia, acostumem a oblidar-nos de l'enorme contribució del director d'origen austriac a d'altres modalitats narratives com el drama. «*Ace in the Hole*» [Un as a la màniga], batejada posteriorment com «*The Big Carnival*» [El gran carnaval] —nom amb què s'estrenarà a l'Estat espanyol—, és una descarnada crítica al negoci del periodisme sensacionalista. Una reflexió que, tot i estar gestada el 1951, avui dia encara té plena vigència.

Malauradament són molts els paral·lelismes que es poden extreure de la realitat actual de l'ofici i del negoci periodístic i de la fragilitat extrema del seu codi deontològic. Protagonitzada per un magnífic Kirk Douglas (1916), la seva versatilitat interpretativa imprimeix al protagonista els matisos de fascinació i repulsió propis d'un encantador de serps sense escrúpols. Per sort, el periodisme continua furgant en els seus orígens i remetent-se a la nua cruesa dels fets a l'hora d'informar, però encara hi ha casos en què es retorça i manipula amb el propòsit de generar una expectativa basada en les baixes passions humanes per aconseguir els beneficis dels qui hi participen. Wilder construeix a «*Ace in the Hole*» un embolic mediàtic, que ningú és capaç d'aturar, exposant un dur retrat de l'egoisme, la fama, el poder i la crueltat de la societat. La combinació de la sàtira periodística, la tragicomèdia, el drama clàssic i el cinema negre, fan d'aquesta pel·lícula una obra mestra d'obligat visionat.

Per ambientar una de les seves obres més personals, Wilder va triar una professió que coneixia perfectament. Abans de dedicar-se al món del cinema, havia treballat com a reporter a diferents diaris de Viena i Berlín. El protagonista, Chuck Tatum, (Kirk Douglas), és un periodista de successos vingut a menys després de perdre la feina a Nova York a causa del seu caràcter agressiu i l'afició a l'alcohol. Busca retornar als bons temps treballant en un petit diari d'Alburquerque, Nou Mèxic, i retrobar-se amb l'èxit perdut. Però els seus principis periodístics s'allunyen molt del lema «*Tell the truth*» [digues la veritat] que penja de la petita redacció local. En cap moment, però, s'amaga el seu comportament incorregible, egoista i mentider, i des del primer minut ens deixa clar que si cal manipular una notícia per a fer-la arribar a portada, ho farà.

El gruix de la història comença quan ha de cobrir un fet, a priori superficial, d'un veí que s'ha quedat atrapat a l'interior d'una antiga mina després d'un esfondrament mentre buscava restes arqueològiques dels indis. Acompanyat per un becari, Tatum no triga ni cinc minuts en veure les possibilitats que pot treure de la història i es beneficia de ser un dels primers desplaçats al lloc dels fets. Es proclama a si mateix com a coordinador del rescat perquè sap millor que ningú que una història que dura set dies vendrà set vegades més diaris que una història que acaba en unes hores. Per aquesta raó posa la maquinària dialèctica i la seva persuasió al servei de mantenir la víctima el màxim temps possible mentre configura el circ mediàtic al seu voltant. Un autèntic carnaval en què es van afegint protagonistes,

Una cinta cruel que critica, amb una gran capacitat d'adaptació al llarg del temps, la mala praxis d'un tipus de periodisme que s'adapta als principis morals de la societat

com el Sheriff o la mateixa dona de la víctima, als qui converteix en còmplices i entusiastes companys de viatge en la seva necessitat de mantenir-lo el màxim temps al lloc dels fets. Cadascun dels personatges són el fidel retrat de les pitjors misèries de l'ésser humà.

Ordenada de forma gradual, el guió de Wilder creix com ho fan les notícies, avançant en alguns casos des de l'anècdota quasi insubstancial fins al gran espectacle generat per una tragèdia humana. En el fons del drama de la víctima, Wilder construeix la seva esperpèntica mirada amb totes les persones que s'apropen al lloc del succés, com si es tractés d'un veritable espectacle de circ. Desproporciona els fets, carregant vilment la seva fúria contra el propi espectador, testimoni mut del que passa, que se sent com un més dels curiosos que acudeix a veure el tràgic final de la persona atrapada a la muntanya.

A diferència del que ens té acostumats el cinema de Hollywood, la pel·lícula no té l'habitual final feliç i, quan tot s'acaba, tothom marxa sense cap aparent càrrega de consciència. Sembla que marxen, senzillament, perquè s'ha acabat la funció. Aquesta és la sensació que Wilder trasllada a l'espectador quan posa el punt i final a la pel·lícula, amb la desagradable sensa-

ció d'haver-se vist reflectit a la pantalla.

Probablement per aquesta raó la pel·lícula no va triomfar als EUA, on va ser un autèntic fracàs, però sí a Europa on fins i tot va aconseguir el premi especial del jurat al Festival de Venècia. La premsa americana va ser despietada amb les seves crítiques, probablement perquè es veia reflectida en el relat. I, com encara passa sovint, al periodisme li falta una bona dosi d'autocrítica. La Paramount va reestrenar la pel·lícula canviant-li el títol «*Ace in the Hole*» per «*The Big Carnival*», fent un nou muntatge, amb nova banda sonora inclosa, que no va modificar gens el resultat de l'estratègia. Per al propi autor, el veritable motiu del rebuig va ser que l'autèntic pervers de «El gran carnaval» és el públic, ja que és en definitiva qui alimenta el sensacionalisme de la premsa.

Tot i que no és massa habitual, el film de Wilder té aquella facilitat inusual en el cinema dels anys 1950 per continuar connectant amb el públic, tot i que tingui desenes d'anys a les seves esquenes. Una pel·lícula que, com el bon vi, millora amb el temps. Una cinta cruel que critica, amb una gran capacitat d'adaptació al llarg del temps, la mala praxis d'un tipus de periodisme que s'adapta als principis morals de la societat. ◀

